EARLY TERMS APPOINTING PROPERTY, REGISTERED IN THE CURRENT TOPONYMY FROM OLTENIA

Iustina Burci
Scientific Researcher II, PhD, "C.S. Nicolăescu-Plopşor" Scientific Research Institute, Romanian Academy, Craiova

Abstract: The subject matter of the present paper is considered as the search into a restricted segment of toponyms, namely the one represented by those in which composition are met old terms such as: landed property, inalienable estate and community, words designating property in the past. The fact that they resisted until today, it represents the clear proof of the importance the land used to have (particularly when holding a land was as good as displaying under optimum conditions the family life) both in the joint, and also in the private life of each member from the village, not taking into account the status they belonged to – as landowners or peasants. It was also important to establish the affiliation within a family group, without anyone couldn't prove the successional right. The piece of information needed in the analysis was provided by Oltenia region, and the research directions mainly endorsed aspects such as the inner structure of denominations and the frequency they register in the inventory of the names of places, the respective structure from the modern Oltenia.

Keywords: *toponymy, term, property, structure, frequency*.

În societatea feudală, cel mai important obiect al dreptului de proprietate l-a reprezentat pământul. Pentru o lungă perioadă, proprietatea a fost una colectivă (dominată de forma de stăpânire a satelor în cote-părţi abstracte, calculate formal însă nerepartizate membrilor comunităţii, deoarece „satul nu se poate subdivide efectiv, dat fiind că el constituie un singur mare atelier colectiv sătesc"[1]); treptat, ea a evoluat către fărâmiţarea patrimoniilor până la individualizarea lor totală, urmărindu-se, în acest proces, pe cât posibil, ca circulaţia moştenirilor să se facă „de-a lungul reţelei genealogice"[2]. Se ajunge, aşadar, în timp, „de la o proprietate colectivă de ocol, bazată pe devălmăşie absolută, …, la o proprietate individuală, rezultat al proceselor de ieşire din indiviziune. Există astfel tendinţa individualizării proprietăţii săteşti în raport cu ocolul, a proprietăţii cătunului în raport cu satul matcă, a liniei de neam în raport cu satul şi a familiei în raport cu linia de neam. Pe de altă parte, aceste tendinţe sunt marcate şi de procesele de strictă delimitare între proprietatea de tip individual, transmisibilă descendenţilor… şi o proprietate de tip cutumiar, cu drept de folosinţă a întregii obşti constituită din păşuni, păduri, drumuri şi ape"[3].

În ţările române, pământul putea intra în posesia unei persoane pe mai multe căi: prin *moştenire legală* – regulile succesorale privitoare la transmiterea moştenirilor s-au desfăşurat, vreme de câteva secole (chiar şi după reglementarea lor în Codul Civil), după vechiul *obicei al pământului,* acesta fiind, „în esenţa lui, o formă locală de drept agrar"[4], un cod de „rânduieli" nescrise, „formate în practica vieţii sociale şi transmise, din generaţie în generaţie,

[1] Henri H. Stahl, *Contribuţii la studiul satelor devălmaşe româneşti,* vol. II, Bucureşti, Editura Academiei RPR, 1959, p. 168.
[2]Constantin Bărbulescu, *Universul înrudirii. Între istorie şi antropologie*, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie şi Filosofie, 2000, p. 130.
[3]*Dicţionar de sociologie rurală. Concepte-teme-teorii,* coord. prof. univ. dr. Ilie Bădescu, Darie Cristea, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2011, pp. 81-82.
[4]http://revcurentjur.ro/old/arhiva/attachments_200634/recjurid063_42F.pdf – site accesat la data de 05.04.2019.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

prin tradiţie"[5] –, *danie domnească, vânzare-cumpărare, desţelenirea* pământurilor necultivate sau *defrişarea* pădurilor „prin tăierea ori arderea copacilor spre a face «curături» … adică locuri apte pentru: vatră de casă, ogor, poiană, grădină, vie, prisacă, vad de moară etc."[6]. Proporţia în care deţineau o anumită suprafaţă de teren a creat şi ea, de-a lungul timpului, ierarhii şi conflicte, echivalând, pentru unii, cu un anumit statut social şi un „standard" ridicat de viaţă – clasa nobililor[7] (laici sau bisericeşti, care stăpâneau adesea mari întinderi de pământ), pentru alţii, cu desfăşurarea în condiţii materiale optime a vieţii familiale (se încadrează aici ţăranii liberi care moşteneau bucăţi de pământ şi un oarecare inventar agricol), iar pentru mulţi alţii, care beneficiau doar de dreptul de folosinţă, nu şi de proprietate asupra suprafeţei pe care o lucrau, deţinerea unui teren a rămas, vreme îndelungată, un deziderat greu de atins. Deasupra tuturor se situa domnul, în administrarea căruia se afla întregul teritoriu al statului: acesta îşi putea înzestra cu moşii, sate, părţi de sate supuşii (ori biserica), putea întări actele de vânzare-cumpărare, sau intervenea în rezolvarea unor litigii funciare.

Nu ne-am propus însă, în paginile de faţă, să realizăm o biografie a sistemului juridic de tip cutumiar, ori să urmărim circuitul posesiunilor, ci, pornind de la această realitate social-istorică, ne-am dorit să vedem în ce măsură apelativele care desemnau proprietatea în trecut mai sunt întâlnite în lexicul actual, cu referire specială la toponimie. Am utilizat, în acest sens, informaţia înregistrată în dicţionarul[8] toponimic al României, realizat pentru regiunea Olteniei.

În transmiterea patrimoniului unei persoane către urmaşii săi, au fost utilizate, în trecut, câteva lexeme. Emil Molcuţ le enumeră în lucrarea sa, *Drept privat roman*[9]: a) *baştină* – proprietate ereditară, aflată de mai multe generaţii în aceeaşi familie; b) *dedină* – avere moştenită de la înaintaşi, stăpânire feudală ereditară; c) *moşie* (*a moşteni, moştenire*) face trimitere la un ascendent (mai îndepărtat), înaintaş, strămoş; d) *ocină* – patrimoniu moştenit de la tată; e) *ohabă* – termen folosit în documentele din Muntenia şi Moldova, care arăta că terenul este moştenire de la părinţi; f) *uric* desemna o moşie boierească sau mănăstirească care se bucura de privilegiul ereditar de imunitate, dar şi hotărârea domnească de confirmare a unui drept de proprietate (termenul este întâlnit în special în Moldova).

În actele în care se stabilea posesiunea asupra unei moşii, domnitorii întăreau aceste posesiuni utilizând adesea, concomitent, mai mulţi termeni: „… De aceea, însumi am dat domnia mea acestor megiaşi din Petreştii de Sus ca să le fie **ocină** în Petreştii de Sus, partea lor de **ocină**, **dedină** şi de **ohabă** fiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimeni neatens după porunca domniei mele. …" (10 februarie 1645, Târgovişte)[10]; …„De aceea, am dat şi domnia mea boierului domniei mele Buliga căpitan, ca să-i fie această mai sus-zisă **ocină**, Trestenicul toată, cu tot hotarul şi cu vecinii şi cu tot venitul de **dedină** şi de **ohabă** si să facă ce [va fi]

[5]https://e-juridic.manager.ro/dictionar-juridic/drept-cutumiar/1581.html – site accesat la data de 7.03.2019.
[6] Emil Cernea, Emil Molcuţ, *Istoria statului şi dreptului românesc,* ediția a III-a, București, Casa de Editură și Presă „Șansa" SRL, Editura Universul, 1993, p. 102.
[7] „La origini, o mare parte din boierime a avut în arborele genealogic moşneni şi răzeşi, adică urmaşi ai unui moş primar, care făcuse cândva luminiş în pădure, sau desţelenise pământul, şi a cărui proprietate prin succesiunea generaţiilor a devenit proprietate devălmaşă. … Cei ieşiţi din devălmăşie, prin prosperitate, în mod direct, sau prin succesiunea generaţiilor, au devenit proprietari boiereşti. O altă parte a boierimii s-a născut prin bunăvoinţa domnească" (https://www.scribd.com/document/52644619/Dreptul-de-proprietate-in-Evul-Mediu– site accesat la data de 7.03.2019).
[8]*Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan,vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 şi urm.
[9] Bucureşti, Universul Juridic, 2003, p. 221; vezi şi Emil Cernea, Emil Molcuţ, *op. cit.* p. 103.
[10]*Documenta Romaniae Historica,* B. *Ţara Românească*, (DRH), vol. XXX, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998, volum întocmit de Violeta Barbu, Marieta Chiper, Gheorghe Lazăr, documentul numărul 45.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

voia lui. Şi de nimeni neclintit, după porunca domniei mele" (22 decembrie 1645, Târgovişte)[11].

În toponimia oltenească, doar câteva dintre apelativele enumerate mai sus au „supravieţuit" până astăzi: *moşie, ocină* şi *ohabă*. Acestora li se va alătura, în analiza noastră, şi cuvântul *obşte*. Asocierea cu celelalte lexeme se datorează, pe de o parte, faptului că aparţine aceleiaşi arii semantice – folosirea în comun, „de-a valma", a pământului agricol, a apelor, a păşunilor, a pădurilor, a turmelor etc., reprezentând prima formă de proprietate (chiar dacă fondul funciar era distribuit membrilor comunităţii, „obştea păstra asupra acestuia dreptul superior de supraveghere şi control"[12], pentru a proteja înstrăinarea bunurilor către persoane din exteriorul său); pe de altă parte, urmele acestui mod de proprietate au rămas imprimate în memoria toponimică, găsindu-şi loc, astfel, şi printre exemplele din lucrarea de faţă. Ordinea în care vom expune materialul este dată de ocurenţele acestor termeni în inventarul numelor de locuri din regiunea stabilită.

MOŞIE[13]. În vechiul drept românesc, cuvântul făcea parte din vocabularul de bază în domeniu (devenind sinonim cu noţiunea juridică „pământ"). Cercetând, prin urmare, documentele de arhivă, referitoare la moşteniri, donaţii, acte de vânzare sau cumpărare, foi de zestre etc., vom observa că termenul era un „obişnuit" al acestora. Iată un singur exemplu: „Din mila lui Dumnezeu, Io Matei Basarab voievod şi domn, dă domnia mea poruncă a domniei mele Paraschivei şi Stancăi, feciorii lui Ivan postelnic ot Rumcéni ot sudstvo Săcui ca să fie volnici, cu această carte a domniei mele, să aibă a-ş ţine **moşiia**[14]*moşi*[15]*-său* Gheorghe, şi a *tătâini-său*, lu Ivan postelnic, … de pretutindenea orcâtă să va alege, de preste tot hotarul, pentru că iaste a Paraschivăi şi a Stancăi, nepoţii lui Ghierghe, feciorii lui Ivan postelnic, a lor direaptă ocină de **moşie**, încă mai denainte vreme şi tot ş-au ţinut **moşiia** părinţilor cu bună [pace] … Derept aceea, am dat domniia mea Paraschivei şi Stancăi, feciorii lu Ivan Postelnic, ca să le hie *ocină* şi **moşie** lor şi feciorilor în veac" (15 ianuarie 1645, Târgovişte)[16].

Importanţa rudeniei de sânge în transmiterea patrimoniului către urmaşi transpare şi ea cu claritate din rândurile documentului citat anterior. Apartenenţa la un grup familial se făcea prin stabilirea filiaţiei, prin raportarea la predecesori; fără această legătură nimeni „nu-şi putea fixa drepturile şi datoriile cutumiare în timp şi spaţiu"[17]. În Evul Mediu, „structurarea satului şi a locuitorilor acestuia se făcea ca şi cum ar fi urmaşii aceluiaşi înaintaş, numit *moş*, ca stăpân al întregului sat. Copiii acestui *moş*, numeroşi, cu drept de stăpânire, îşi împărţeau satul, iar partea revenită fiecăruia dintre ei lua numele de *bătrân*. În situaţia în care moşul avea moştenitori, iar aceştia, la rândul lor, mai mulţi urmaşi, nepoţi ai moşului, primeau

[11] *Ibidem*, documentul nr. 57.
[12] https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-drd.-roxana-severina-zamfir.pdf– site accesat la data de 05.04.2019.
[13] În *Micul dicţionar academic* (MDA), vol. III, Literele I-Pr, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 2003, apar, în legătură cu subiectul pe care îl abordăm, următoarele sensuri: „avere, proprietate funciară moştenită", „orice bun moştenit", „ereditar", „proprietate funciară dobândită de cineva prin cumpărare, donaţie", „proprietate mare de pământ cultivabil", „zestre", „pământ pe care îl are un sat", „teritoriu al satului", „teren cultivat sau plantat". Etimologia cuvântului provine de la *moş* (pământ moştenit de la un moş/strămoş) derivat cu sufixul *-ie*.
[14] Sublinierile ne aparţin.
[15] Pe filieră antroponimică, apelativul *moş* este întâlnit astăzi în special la nivelul microtoponimiei: *Păru lui Moşu* [s. Foleşti c. Tomşani-VL], *Piatra Moşului* [*munte*-MH], *Pârâulu Moş Albu* [or. Corabia-OT], *Plopulu Moş Mărin* [s. Corlăteşti c.Cezieni-OT], *Plopu lu Moş Mitrache* [s. Corlăteşti c. Cezieni-OT], *Poiana lu Moş Licsandru* [s.c.Godeanu-MH], *Poiana lu Moş Nicolae* [s.Hotărani c.Fărcăşele-Mh], *Salcialu Moş Ignat* [s.c.Tia Mare-OT], *Salcia lu Moş Văsile* [s.Tâmbureşti c. Bratovoieşti-DJ], *Moş Miuţă* [*poiană* s. Comăneşti c. Bala-MH] etc.
[16] *DRH*, vol. XXX, documentul numărul 17.
[17] Romulus Vulcănescu, *Etnologie juridică*, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1970, p. 73.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

părţile lor din sat, adică *moşi/bătrâni*, însoţite de determinările: *de sus, de jos sau de mijloc*. Fiecărei părţi din acest *moş* sau *bătrân* îi corespundea vatra respectivă de sat, de câmp, de pădure. Apoi, în partea fiecărui bătrân se afla un număr de case ale sătenilor cu bucăţile lor de pământ din ţarină"[18].

În practica judiciară actuală, cuvântul şi-a încheiat demult „cariera", fiind înlocuit cu termeni adaptaţi momentului pe care îl parcurgem. La nivelul limbii comune, spaţiul său de întrebuinţare este în special cel colocvial, cu sensul de „obiect de care cineva poate dispune cum vrea" sau „loc unde o persoană poate face ce vrea".

Toponimia se dovedeşte a fi mai generoasă în ceea ce priveşte utilizarea apelativului *moşie*. Foarte multe nume de locuri sunt „produsul" relaţiei complexe dintre oameni şi societatea în care au trăit. Majoritatea elementelor lexicale, care exprimă această relaţie, se referă la funcţii şi meserii, raporturi de proprietate, instituţii sau măsuri de ordin social, organizare fiscală, foste aşezări, credinţe, superstiţii şi obiceiuri diverse[19]. Desemnând un bun care le asigura existenţa de zi cu zi, precum şi un anumit statut social, a deţine sau nu pământ (moşie) reprezenta un fapt cu impact major în viaţa oamenilor. Iar impactul acesta a avut „urmări" şi în plan toponimic. La nivelul Olteniei, cuvântul *moşie* are o distribuţie largă, fiind întâlnit în toate cele cinci judeţe ale sale.

Analizând construcţiile toponimice în care a fost integrat, deşi reprezintă partea invariabilă a structurii, vom observa că acestuia îi revine întotdeauna „rolul" principal: *moşia* este a cuiva, are o anumită poziţionare geografică, poate fi descrisă în funcţie de caracteristicile sale.

Dat fiind faptul că moşiile au făcut, de-a lungul timpului, obiectul moştenirilor, donaţiilor, tranzacţiilor succesive, menţionarea proprietarului întregeşte, de regulă, denumirea posesiunii. Poate fi vorba despre una sau mai multe persoane (masculine sau feminine), despre o instituţie sau despre o unitate administrativă. Ponderea cea mai mare în economia modelului o are însă utilizarea numelor personale, iar în cadrul acestora, predomină denumirile în care este utilizată marca specifică genitivului: *articolul – enclitic* şi *proclitic*. Prezentarea materialului nostru se va derula, din nou, în funcţie de frecvenţa[20] apariţiei elementelor care ocupă poziţia secundă în cadrul structurii denominative.

I. ***Antroponime***:

1.În cazul **genitiv proclitic**, însoţit de articolul *lui*, de regulă în varianta populară *lu* (cel mai des) şi *alde*: *Moşiaalde Zaman* [s. Doanca c. Tia Mare-OT], ~ *lu Albeanu* [s.c. Brastavăţu-OT], ~ *lu Alecu Aman* [s.c. Corlăţel-MH], ~ *lu Alecu Calotescu* [s. Scoruşu c. Borăscu-GJ], ~ *lu Argeşeanu* [s. Criva de Sus c. Piatra-Olt-OT], ~ *lu Arsenie* [s.c. Bârca-DJ], ~ *lu Badea Manolescu* [s. Beculeşti c. Cârlogani-GJ], ~ *lu Băileşteanu* [s. Floreşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *lu Bălan* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *lu Bărbulescu* [s. Buzduc c. Drăgoteşti-DJ], ~ *lu Bibi Lazăr* [s.c. Pleşoiu-OT], ~ *lu Bârsănescu* [s. Drăgoaia c. Vârvoru de Jos-DJ], ~ *lu Bondoc* [s.c. Dobrun-OT], ~ *lu Butescu* [s. Hurduceşti or. Strehaia-MH], ~ *lu Buticu* [s. Valea Motrului c. Văgiuleşti-GJ], ~ *lu Căpăţână* [s. Vădeni m. Târgu Jiu-GJ], ~ *lu Căpitanu* [s. Scorbura c. Cârlogani-OT], ~ *lu Cilibiu* [s. Murta c. Dobreşti-DJ], ~ *lu Ciucu* [s.c. Corlăţel-MH], ~ *lu Ciuculete* [s. Brâgleasa c. Bâcleş-MH], ~ *lu Ciupagea* [s. Corzu c. Bâcleş-MH], ~ *lu Colonelu Păun Adam* [s. Floreşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *lu Colţăscu* [s. Bucureasa c. Dăneşti-GJ], ~ *lu Comănescu* [c. Băbeni-VL], ~ *lu Costache* [s.c. Punghina-MH], ~ *lu Costache Niculescu* [s. Filaret c. Giurgiţa-DJ], ~ *lu Diaconescu* [s. Troieni m. Râmnicu Vâlcea-VL], ~ *lu Diaconu Vulcănescu* [s.c. Pieleşti-DJ], ~ *lu Dobriceanu* [s. Dobriceni c.

[18] R. Rosetti, *Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova,* vol. I, Bucureşti, Editura Socec, 1907, p. 196.
[19] Vezi şi Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, Bucureşti, 1963, p. 204.
[20] Spaţiul tipografic limitat nu ne permite, însă, să redăm integral informaţia.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

Iancu Jianu-OT], ~ *lu Dobrinescu* [s. Floreşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *lui Dragomir* [*moşie* s. Sohodol c. Tismana-GJ], ~ *lu Emil Marian* [s.c. Bârca-DJ], ~ *lu Enescu* [s. Valea Motrului c. Văgiuleşti-DJ], ~ *lu Eugenia Mărăscu* [s. Zvorsca c. Amărăştii de Sus-DJ], ~ *lu Fană Pop* [s.c. Brastavăţu-DJ], ~ *lu Fănică Economu* [s. Pereni c. Sopot-DJ], ~ *lu Fănuţ Jianu* [s. Jieni c. Rusăneşti-OT], ~ *lu Florescu* [s. Valea Motrului c. Văgiuleşti-GJ], ~ *lu General Gârleşteanu* [s. Adunaţii Teiului c. Bâcleş-MH], ~ *lu Ghica Deleni* [s. Şopârliţa c. Pârşcoveni-OT], ~ *lu Ghiţă Marinică* [c. Vulpeni-OT], ~ *lu Gândac* [s.c. Vişina-OT], ~ *lu Gogu* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *lu Hinoveanu* [s. Podu Grosului c. Bâcleş-MH], ~ *lu Ioniţă a lu Căpruciu* [s. Floreşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *lu Ioniţă Băbeanu* [s. Valea Motrului c. Văgiuleşti-GJ], ~ *lu Iulică Mitrănescu* [s.c. Urzicuţa-DJ], ~ *lu Jan Mihail* [s. Şitoaia c. Almăj-DJ], ~ *lu Jean Coltescu* [s. Băbeni-Olteţu c. Făureşti-VL], ~ *lu Jianu* [s. Racoviţa c. Voineasa-OT], ~ *lu Lazăr* [s. Arceşti c. Pleşoiu-OT], ~ *lu Manolea Popescu* [s.c. Corlăţel-MH], ~ *lu Marian* [s. Criva de Jos c. Piatra-Olt-OT], ~ *lu Măcelaru* [s. Merfuleşti c. Dăneşti-GJ], ~ *lu Măciuceanu* [s.c. Făureşti-VL], ~ *lu Melencovici* [s.c. Stoieneşti-OT], ~ *lu Minu Demetrian* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *lu Mişu Botgros* [s. Cârciu c. Văgiuleşti-GJ], ~ *lu Mitiţă Stoienescu* [s.c. Urzicuţa-DJ], ~ *lu Mitrică* [s. Cârciu c. Văgiuleşti-GJ], ~ *lu Muscalu* [s. Hurduceşti or. Strehaia-MH], ~ *lu Nae al Popeştilor* [s. Floreşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *lu Neamţu* [s. Fărcaşul de Jos c. Fărcaşele, s. Vişina Nouă c. Vădastra-OT], ~ *lu Negrea* [s. Văcarea c. Dăneşti-GJ], ~ *lu Nicolae Cartianu* [s.c. Turcineşti-GJ], ~ *lu Nicu Popescu* [s. Băbeni-Olteţu c. Făureşti-VL], ~ *lu Panduru* [s. Valea Motrului c. Văgiuleşti-OT], ~ *lu Pantelimon* [s. Curmătura c. Giurgiţa-DJ], ~ *lu Penovici* [s.c. Giurgiţa-DJ], ~ *lu Petrescu* [s. Ciorari c. Stoina-GJ], ~ *lu Pleşoianu* [s. Căzăneşti m. Râmnicu Vâlcea-VL], ~ *lu Pomană* [s. Râureni m. Râmnicu Vâlcea-VL], ~ *lu Popa Ilie* [s. Şitoaia c. Roşia de Amaradia-GJ], ~ *lu Popa Nicu* [s. Floreşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *lu Prinţu Brâncoveanu* [s.c. Cezieni-OT], ~ *lu Puricescu* [or. Balş-OT], ~ *lu Sache* [or. Balş-OT], ~ *lu Săulescu* [s. Murta c. Dobreşti-DJ], ~ *lu Severineanu* [s. Râpa or. Motru-GJ], ~ *lu Staicovici* [s. Mărcuş c. Făureşti-VL], ~ *lu Stănoiu* [s. Bucura şi N. Bălcescu or. Vânju Mare], ~ *lu Şerban* [s.c. Cezieni-OT], ~ *lu Tătărescu* [s. Bucureasa c. Dăneşti-GJ], ~ *lu Teodorescu* [s. Drăgoaia c. Vârvorul de Jos-DJ], ~ *lu Ţecu lu' Bere* [s.c. Dobrun-OT], ~ *lu Ungureanu* [s. Valea Motrului c. Văgiuleşti-GJ], ~ *lu Vasilache Ţoculescu* [s.c. Urzicuţa-DJ], ~ *lu Vasile Garbiş* [s.c. Brastovăţu-DJ], ~ *lu Vasilică* [s. Pereni c. Sopot-DJ], ~ *lu Vladu* [s. Valea Mare c. Băbeni-VL], ~ *lu Vladimirescu* [s. Soceni c. Fărcaş-DJ], ~ *lu Vrăbiescu* [s. Soreni c. Celaru-DJ], ~ *lu Zană* [s. Plopşorelu c. Vulpeni-OT] etc.;

2. În cazul **genitivenclitic**, denumind un posesor: *MoşiaArinancăi* [s. Gubandru c. Baldovineşti-OT], ~ *Berendoaiei* [s. Bechet c. Bobiceşti-OT],~*Boierului* [s. Lac c. Voloiac-MH], ~ *Caliopii* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *Domnişoarei* [s. Satu Nou c. Căpreni-GJ], ~ *Ginărarului* [s.c. Dioşti-DJ], ~ *LizeiPopescu* [c. Turcineşti m. Târgu Jiu-GJ], ~ *Lupului Glogoveanu* [moşie or. Baia de Aramă-MH], ~ *Marinencii* [s. Slăveni c. Gostavăţu-OT], ~ *Moldoveanului* [moşie s.c. Scoarţa-GJ], ~ *Notarului* [s.c. Fărcăşeşti-GJ], ~ *Păiencii* [s. Booveni c. Drănic-DJ], ~ *Popii* [s. Mlecăneşti c. Mischii, s. Robăneştii de Sus c. Robăneşti-DJ, s. Cocoreni c. Bâlteni-GJ, s. Dejoi c. Fârtăţeşti-VL], ~ *Popii lui Matei* [moşie lângă s, Racoţi c. Tismana-GJ], ~ *Prisăceanului* [moşie lângă Craiova-DJ], ~ *Severânencii* [s. Brateş c. Bala-MH], ~ *Sorei* [moşie s.c. Redea-OT], ~ *Viorichii* [s. Trocani c. Dăneşti-GJ] etc., sau mai mulți – ~ *Benceştilor* [s.c. Cioroiaşi-DJ], ~ *Floreştilor* [s. Racoviţa c. Voineasa-OT], ~ *Goleştilor* [s. Băbeni c. Făureşti-VL], ~ *Istodoranilor* [s.c. Brezniţa-Motru-MH], ~ *Izmăneştilor* [moşie s.c. Bărbăteşti-VL], ~ *Marineştilor* [s. Prodăneşti c. Ioneşti-VL], ~ *Mărieştilor* [s.c. Vela-DJ], ~ *Mărunţăilor* [s. Locusteni c. Daneţi-DJ], ~ *Ostrovenilor* [s. Ostrov c. Osica de Sus-OT], ~ *Otitilişenilor* [s. Aurora c. Cujmir-MH], ~ *Răducanilor* [s.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

Murta c. Dobreşti-DJ], ~ *Sănduleştilor* [s. Tetila c. Bumbeşti-Jiu-GJ], ~ *Tănăseştilor* [s. Lunca or. Ocnele Mari-VL] etc.

3. În cazul **nominativ**[21] – *MoşiaAmărăscu* [s. Băbeni c. Făureşti-VL], ~ *Andrei Pascu* [s. Murta c. Dobreşti-DJ], ~ *Calotă* [s. Olteanca c. Glăvile-VL], ~ *Cocoana Sica* [s. Scorbura c. Cârlogani-OT], ~ *Cumpănaşu* [s. Căciulăteşti c. Dobreşti-DJ, s. Simniceni c. Vulpeni-OT], ~ *Cuza* [s.c. Vişina-OT], ~ *Davideasca* [s. Băbeni-Olteţu c. Făureşti-VL], ~ *Dănciulescu* [s. Râureni m. Râmnicu Vâlcea-VL], ~ *Deleanca* [s.c. Voiceşti-VL], ~ *Căpitanu Dobroneanu* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *Georgescu* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *Goguleasa* [s.c. Dobrun-OT], ~ *Marineanca* [s.c. Gostavăţu-OT], ~ *Mitrofan* [s.c. Prundeni-VL], ~ *Muşotoianca* [s. Giuleşti c. Fârtăţeşti-VL], ~ *Năstăşeşti* [s. Diculeşti c. Făureşti-VL], ~ *Oprescu* [s.c. Pieleşti-DJ], ~ *Stanomir* [s.c. Zătreni-VL], ~ *Stănceasca* [s. Mărcuş c. Făureşti-VL], ~ *Teodorini* [s. Mărcuş c. Făureşti-VL], ~ *Tomiţoaia* [s. Comanca c. Deveselu-OT], ~ *Viişoreanu* [s.c. Podari-DJ], ~ *Vlădeasca* [s. Popeşti c. Lădeşti-VL], ~ *Zătreanca* [s.c. Brastavăţu-OT] etc.;

II. ***Toponime***.

1. În cazul **genitivenclitic**, denumind unităţi administrative diferite – *MoşiaArgetoii* [s.c. Cernăteşti-DJ], ~ *Bisericii* [s. Bădeşti şi Gilortu c. Brăneşti, s. Ursoaia c. Negomir, s. Floreşteni or. Târgu Cărbuneşti-GJ, s. Udrişte c. Corcova, s. Ciochiuţa or. Strehaia-MH, s. Ghindari c. Laloşu, s.c. Muiereasca-VL], ~ *Calafatului* [or. Calafat-DJ], ~ *Deveselului* [s. Bistreţ c. Devesel-MH], ~ *Episcopiei* [s. Jieni c. Rusăneşti-OT], ~ *Frăsinetului* [m. Târgu Jiu-GJ], ~ *Govorei* [*moşie* s. Govora c. Mihăieşti-VL], ~ *Lipovului* [s.c. Giurgiţa-DJ], ~ *Mânăstirii* [s. Albeşti c. Şimnicu de Sus-DJ], ~ *Piscanilor* [moşie s. Piscani c. Brădeşti-DJ], ~ *Prejbii* [s.c. Băbiceni-OT] ~ *Prunişorului* [s. Peri c. Husnicioara-MH], ~ *Schitului Comăneşti* [moşie-MH], ~ *Severinului* [*moşie* m. Drobeta Turnu Severin-MH], ~ *Vieroşului* [*moşie* s. Urzica Mare c. Urzicuţa-DJ];

2. În cazul **nominativ** – *MoşiaArceasca* [s. Arceşti c. Pleşoiu-OT], ~ *Aureşti* [s.c. Orleşti-VL], ~ *Bungeţani* [s. Bungeţani c. Făureşti-VL], ~ *Floreştii* [*moşie* s.c. Işalniţa-DJ], ~ *Ulmetu* [*moşie* lângă s.c. Copăceni-VL].

III. **Substantive**.

1. În cazul **genitivenclitic**, posesorul având formă de singular – *MoşiaBăncii* [s. Booveni c. Drănic-DJ], ~ *Plopului* [s.c. Amărăştii de Jos-DJ], ~ *Proprietarului* [*moşie* or. Băileşti-DJ], ~ *Satului* [s.c. Amărăştii de Sus, s. Tâmbureşti c. Bratovoieşti-DJ], ~ *Sătenilor* [*moşie* or. Băileşti-DJ], ~ *Statului* [s. Robăneştii de Jos c. Robăneşti-DJ, s. Bechet c. Bobiceşti-OT], ~ *Şcolii* [s.c. Turburea-GJ, s. Hurducești or. Strehaia-MH, s.c. Muiereasca, s.c. Oteşani-VL], ~ *Ţigăncii* [s. Şopârliţa c. Pârşcoveni-OT] şi de plural – ~ *Moşnenilor* [c. Cernăteşti, s.c. Moţăţei, s.c. Valea Stanciului-DJ], ~ *Popilor* [*moşie* s.c. Muiereasca-VL];

2. În cazul **nominativ**: *MoşiaCumpărătoarea* [s. Slăveni c. Gostavăţu-OT], ~ *Spirtari* [s. Racu c. Suteşti-VL], ~ *Ţărani* [s. Troian m. Râmnicu Vâlcea-VL];

3. În cazul **acuzativ** cu prepoziţii: *Moşia în Grind* [*loc* s. Sohodol c. Tismana-GJ], ~ *din Joiţa* [s.c. Dioşti-DJ].

IV. **Adjective**: *MoşiaBătrână* [s.c. Valea Stanciului-DJ], ~ *Boierească* [s. Aniniş c. Crasna, s. Gornăcel c. Schela-GJ], ~ *Brâncoveneasc*ă [s. Piscu Sadovei c. Sadova-DJ], ~ *Călugărească* [s.c. Leu-DJ, s. Mărcuş c. Făureşti-VL], ~ *Domnească* [*moşie*-DJ], *Împărătească* [moşie m. Craiova-DJ], ~ *Judecească* [*moşie* s.c. Studina-OT], ~ *Mare* [s.c.

[21]Se opacizează, în această situaţie, prin dispariţia articolului posesiv, relaţia dintre obiect şi posesorul său. În toponime, precum *Moşialu Puricescu, Moşialu Sache, Moşia lu Săulescu, Moşialu Severineanu, Moşialu Staicovici* etc.genitivul semnalează existenţa unei relaţii de posesie; nominativul, în schimb, indică un raport onimic, prin care numele persoanei devine numele obiectului denumit, asemenea unei etichete. Vezi şi *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II, *Mic dicţionar toponimic al Moldovei (structural şi etimologic)*, Partea I, *Toponime personale* (coord. Dragoş Moldovanu), Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2014, p. XIV.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

Gostavăţu-OT], ~ *Moşnenească* [s.c. Giubega-DJ], ~ *Nouă* [s. Orlea Nouă c. Orlea-OT], ~ *Săracă* [s. Izvoru Frumos c. Burila Mare-MH], ~ *Tătărască* [moşie s. Turceşti c. Mateieşti-VL], ~ *Veche* [s. Orlea Nouă c. Orlea-OT]; *Moşiile Vechi* [teren arabil s.c. Rotunda-OT].

Moşie apare şi în alte câteva construcţii analitice, în care fie se află în postura de determinat: *Moşia cu Vie a lui Iancu Mateiescu* [s. Mamu c. Mădulari-VL], *Moşia Cetelor de Moşneni* [moşie s.c. Malu Mare-DJ], *MoşiaViilor din Sus* [s.c. Amărăştii de Jos-DJ], fie se situează în aceea de determinant al altui obiect geografic: *Rotocolu despre Moşia Sălcuţa* [*loc* s. Tencănău c.Sălcuţa-DJ], *Piatra Moşiei Vârşeşului* [*loc* lângăs.c.Burila Mare-MH].

OCINĂ. Utilizat frecvent în secolele trecute, cu sensul[22] de „moşie părintească inalienabilă", cuvântul a ieşit de multă vreme din terminologia limbajului juridic actual. În documentele de arhivă era aproape nelipsit din actele în care voievozii întăreau posesia asupra unor moşii sau părţi de moşii – „Din mila lui Dumnezeu, Io Matei Basarab voievod şi domn a toată Ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele acestui om, anume Ion din Poienărei din judeţul Muscel şi Pădureţ, şi cu fiii lui, câţi Dumnezeu îi va dărui, ca să-i fie **ocină** în Poienărei însă partea moşului său Stoica al lui Roşca, toată şi din partea Miculeţului jumătate din câmp şi din pădure şi din apă şi din siliştea satului şi de peste tot hotarul şi cu tot venitul cât se va alege, pentru că ‹este› veche şi dreaptă **ocină** întocmită şi aleasă de bătrânii satului Poienărei… De aceea am dat şi domnia mea lui Ion ca să le fie **ocină** şi de ohabă fiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimeni neclintit, după porunca domniei mele. …" (12 ianuarie 1645, Târgovişte)[23]. Astăzi, i-a cedat locul apelativului „proprietate" (cu care este sinonim), iar în limbajul colocvial, cuvântului „baştină", din cunoscuta expresie „loc de baştină".

Termenul este încă activ, însă, în spaţiul toponimiei, acolo unde formează nume de locuri fie singur – *Ocina* [*parte de sat* s.c.Amărăştii de Jos-DJ; *loc* s.Mănăileşti c.Frânceşti-VL], *Ocinile* [*teren arabil* s.Mlecăneşti şi Mischii c.Mischii-DJ], fie în combinaţie cu

I. ***Antroponime*** în cazul **genitiv proclitic** – *Ocina lui Drăgoi* [*loc* s. Frăsinet c.Vlădila-OT], ~ *lui Fiatu* [*ocină* s.Cotoroaia c.Voloiac-MH] şi **enclitic**–*Ocina Barbului* [*loc* s. Brebina or. Baia de Aramă-MH], ~ *Brătulesei* [*loc* s.Corbeni or. Balş-OT],~ *Deveselenilor* [*ocină* s.c.Redea-OT],~ *Oltenilor* [*loc* s.Olteni c.Bujoreni-VL], ~ *Părinţilor* [*loc* s.Prapor c.Amărăştii de Jos-DJ],~ *Sorei* [*loc* s.c. Redea-OT];

II**.** ***Toponime***: *Ocina Buiceştilor* [*loc* s.Zlătărei or. Drăgăşani-VL],~ *Cacaleţilor* [*loc* s.Căzăneşti m.Râmnicu-Vâlcea-VL], ~ *Copăcelului* [*loc* s.Copăcelu m.Râmnicu Vâlcea-VL], ~ *de Ocol* [*loc* s.Prapor c.Amărăştii de Jos-DJ], ~ *Gărdeştilor* [*loc* s.c.Turceni-GJ], ~ *Vrăştiţei* [*loc* s.c.Burila Mare-MH];

III. **Substantive**: *Ocina Satului* [*loc* s.Meriş c.Broşteni-MH];

IV. **Adjective**: *Ocina Gărdească* [*ocină* s.c.Turceni-GJ].

OHABĂ. Termen juridic din secolul al XV-lea, glosat în MDA astfel: „Moşie ereditară inalienabilă, scutită de impozite şi de prestaţii"[24]. Apare frecvent în documentele de arhivă, în actele domneşti de întărire sau vânzare-cumpărare de proprietăţi: „Adică eu, Paţa cu feciorii, scris-am noi acesta zapis la mâna Borcei vornecul, ca să fie de mare credinţă, cum i-‹a›m vândut ocina de la Stroieşti despre Câmpene‹a›sca den sus, stânjini 12, dereptu sute şi bani 40 de bani, ca să fie lui **ohaba** şi feciorilor lui. …" (f.z. august1645)[25].

[22]În MDA, apare cu următoarele accepţii: „Bucată de pământ (moştenită); ocină de casă – loc de casă; (popular) loc de baştină"; provine din slavul *otĭcina*. Dicţionarele explicative înregistrează şi verbul *ocina* – „(învechit) a moşteni, a stăpâni" şi substantivul *ocinaş* – „(învechit) moştenitor, stăpân, proprietar rural".
[23]*DRH*, vol. XXX, documentul numărul 11.
[24] MDA, s.v. *ohabă* (din vechiul slav *ohaba*).
[25] DRH, vol. XXX, documentul numărul 226.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

În momentul de față, cuvântul face parte din lexicul arhaic și regional. În *Dicționar de grai oltenesc*[26], Dorina Bărbuț înregistra adjectivul *ohavnic* în locuțiunea „stăpânire ohavnică", cu sensul „stăpânire deplină"[27]. În toponimie este întâlnit în special ca denumire unică – *Ohaba* [*sat, moşie* c.Melineşti, *comună, pârâu* s.Ohaba c.Melineşti-DJ; *sat* c.Bălăneşti, *comună, deal* s.Ohaba c.Bălăneşti, *loc istoric* s.Ohaba c.Bălăneşti, *sat* lângăs.Hobiţa c.Peştişani-GJ; *sat, moşie* c.Şovarna, *comună, pârâu, pădure* s.Ohaba c.Şovarna-MH; *sat* c.Ioneşti, *moşie*-VL], și în câteva structuri compuse cu determinanți **toponimici** (înregistrate, în majoritate, pe cuprinsul satului Ohaba-Jiu) – *Ohaba de Novaci*[*sat* c.Bălăneşti, *comună*-GJ], ~ *Jiu* [*sat* c.Bolboşi, *comună, moşie* c.Bolboşi, *deal* s.Ohaba c.Bolboşi, s.Menţii din Dos, c.Borăscu, *pârâu*-GJ], ~ *Măldăreştilor* [*moşie* s.c.Ioneşti-VL], ~-*Menţi*[*deal* s.Ohaba-Jiu c.Bolboşi, s. Menţii din Dos c.Borăscu-GJ], ~-*Raci* [*pârâu* s.Ohaba-Jiu c.Bolboşi, s.Raci c.Negomir-GJ] și **substantivali** – *Ohaba de Jos*[*parte de sat* s.Ohaba c.Melineşti-DJ].

OBŞTE. MDA înregistrează, în cazul acestui termen, următoarea accepţie: „Organizare socială feudală, care face legătura cu sclavagismul şi, respectiv, capitalismul, caracterizată prin munca în comun şi proprietatea nediferenţiată asupra pământului[28]". Gospodăria agricolă obștească a rezultat din creșterea seculară a familiei unui moș. „O dată cu asocierea a două sau trei familii interdependente prin rudenie de sânge sau de alianță, gospodăria agricolă obștească crește până la confundarea ei cu moșiile strămoșilor, intrate în relație economică…"[29]. O lungă perioadă, întreaga comunitate a depins, din punct de vedere economic și juridic, de obștea sătească devălmașă din care făcea parte, beneficiind de pădure, iaz, pășune, fânețe etc., pentru ca, spre sfârșitul perioadei feudale, cercul să se închidă: gospodăria agricolă obștească se destramă și redevine treptat familială și, mai apoi, individuală.

Termenul se situează, în momentul de față, ca și predecesorii săi, la „periferia" vocabularului actual, iar inventarul toponimic păstrează, și de această dată, un număr redus de topice care au la bază apelativul respectiv: *Obştea* [*teren arabil* s.c.Brădeşti, s.Italieni c.Bucovăţ, s.Rovine c.Cernele, s.c.Daneţi, s.c.Dioşti, s.c.Galicea Mare, s.c.Giurgiţa, s.c.Maglavit, s.Bechet c.Orodel, s.Câmpeni c.Pieleşti, s.c.Poiana Mare-DJ; s.Ceauru c.Băleşti, s.Petreşti c.Bărbăteşti, s.Bălceşti c.Bengeşti-Ciocadia, s.Şasa c.Dăneşti, s.c. Drăguţeşti,s. Bobu şi Colibaşi c. Scoarţa, s.c.Ţânţăreni-GJ; s.Croica şi Măru Roşu c.Corcova, s.Balta Verde c.Gogoşu, s.c.Pristol, s.c.Punghina-MH, s.c.Brâncoveni, s.c.Cilieni, s.c.Iancu Jianu, s.Ienoşeşti şi Piatra c.Piatra Olt, s.c.Slătioara, s.c.Vlădila-OT; s.c.Pietrari, s.Băroiu c.Tetoiu-VL; *fâneaţă* s.Borza c.Dăneşti-GJ; s.Ercea c.Căzăneşti-MH; *izlaz* s.Chinteşti c.Bobiceşti-OT; *luncă* s.Pereşti c.Bărbăteşti-GJ; *păşune* s.c.Ţânţăreni-GJ].

În alte câteva situații, acesta este însoțit de un determinant **adjectival**: *Obştea Mare* [*teren arabil* s.Lăcustenii de Sus c.Zătreni, *loc* s.Voineasa şi Voineşiţa c.Voineasa-VL], ~ *Nouă* [*teren arabil* s.Seculeşti c.Bulzeşti, s.Marotinu de Susc. Celaru, s.Urzica Mare

[26] Craiova, Asociația Independentă Literară, Artistică, Culturală și Editorială „Mileniul III", 1990, p. 145.
[27] Apelativul apare frecvent și în arhive: „Adecă eu Manea, ficiorul Manii Piscotan ot Ibăneşti ot sudstvo Olt, scris-am şi mărturisescu cu acesta al miei zapis ca să hie de mare credinţă la mâna Ancăi clucereasa, jupâneasa Radului clucer şi a feciorilor ei, anume: Dumitraşco i Papa, cum să să ştie că i-am vândut eu de a mea bunăvoie 2 funii de ocină din sat ot Ibăneşti din câmp, din pădure, din apă din uscat şi de preste tot hotariul, din hotar până în hotar oarecât se va alege. Şi această moşie, ci scrie mai sus, o am vândut eu de a mea bunăvoie, fără de nici o silă, pre bani gata, aspri 6400, ca să-i hie ei şi ficiorilor moşie **ohabnică** şi nepoţilor i strănepoţilor". (DRH, XXX, 16 iunie1645, documentul numărul 199). În MDA, apare cu sensurile: „inalienabil, ereditar si scutit de impozite şi de prestaţii; (rar) trainic; (despre proprietari) care stăpâneşte ereditar o moşie inalienabilă, scutită de impozite şi de prestaţii; mici agricultori cu o situaţie socială intermediară între moşneni şi clăcaşi)".
[28] MDA, vol. III, s.v. *obşte*; provine din slavul *obištije*.
[29]Romulus Vulcănescu, *op. cit*., p. 76.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

c.Urzicuţa-DJ; *loc* s.c.Băleşti, *loc arabil* s.Petreştic. Bărbăteşti-GJ; *teren arabil* s.Berbeşti şi Olteţani c.Laloşu, s.Găneşti şi Lăcustenii de Sus c.Zătreni-VL], ~ *Veche* [*teren arabil* s.Seculeşti c.Bulzeşti, *loc* s.Marotinu de Sus c.Celaru, *loc arabil* s.Mălăieşti c.Goieşti, s.Urzica Mare c.Urzicuţa-DJ; *loc* s.c.Băleşti, *teren arabil* s.Petreşti c.Bărbăteşti-GJ; *loc arabil* s.Olteţani c.Laloşu, *loc* s.Găneşti c.Zătreni-VL], în timp ce, în *Obştea Şesului* [*fâneaţă* s.Cârligei c.Bumbeşti-Piţic-GJ] apare unicul determinant **substantival**.

După cum se poate observa din exemplele anterioare, *moşie* are, spre deosebire de ceilalți trei termeni, o frecvență substanțial mai mare și o structură mai ramificată. Putem pune acest fapt pe seama perioadei de timp în care au „evoluat" cei patru; deși cu toții sunt atestați și utilizați de „juriștii" vremii înainte de anul 1600, *ohabă, ocină* și *obște* au avut o „viață" mai scurtă față de *moșie*[30], care și-a prelungit existența până la începutul secolului al XX-lea.

Dincolo de numărul lor, fiecare dintre numele de locuri prezentate este încărcat de istorie. În cazul unora este o istorie previzibilă – căci multe denumiri au la bază numele unor persoane care au făcut ele însele istorie în zona Olteniei (și nu numai aici), așa cum sunt membrii vechilor familii boiereşti (*Glogoveanu, Golescu, Otitilişeanu, Pleşoianu, Vrăbiescu* etc.), ori ale unor personalităţi bine cunoscute: *Cuza, Jan Mihail, Prinţul Brâncoveanu*. Alături de aceştia întâlnim oameni cu un anumit statut social în comunitate sau îndeplinind funcţii importante în stat: (*Moşia lu*) *GeneralGârleşteanu,* (*Moşia*) *Ginărarului*, (*Moşia lu*) *ColoneluPăun Adam*, (*Moşia lu*) *Căpitanu*, (*Moşia*) *Notarului*, (*Moşia*) *Boierului*, (*Moşia*) *Domnişoarei,* (*Moşia*) *Popii* etc., oameni despre care nu știm[31] nimic:(*Moşia lui*) *Arsenie*, (*Moşia lui*) *Marian*, (*Moşia lui*) *Sache*, (*Moşia*) *Viorichii*, (*Moşia, Ocina*) *Sorei*, (*Ocina*) *Barbului*, (*Ocina lui*) *Drăgoi* etc. sau aproape nimic, căci numele ne poate da, totuși, anumite indicii despre cel care îl poartă, ori despre predecesorul de la care acesta l-a „moștenit": filiația (*Bărbulescu, Dobrinescu, Enescu* etc.), proveniența locală (*Argeşeanu, Băileşteanu, Severineanu*), meseria sau funcția îndeplinită (*Căpitanu, Căpitanu Dobroneanu, Fănică Economu, Ginăraru, Măcelaru*, *Panduru, Popa, Prisăceanu* etc.), statutul social (*Boier, Cocoana Sica*), etnia (*Muscalu, Neamțu, Tătărescu, Ungureanu*) și, nu în ultimul rând, porecla (*Bondoc, Căpățână, Cilibiu, Botgros, Pomană* etc.).

Privind în ansamblu aceste nume, nu ca entități separate, constatăm faptul că modelul condensează la maximum, în exemple relativ puține, cele câteva secole de evoluție a sistemului oficial de denominație. „Produsul finit" – alcătuit din prenume + nume de familie – a parcurs mai multe faze intermediare: punctul de pornire îl reprezintă utilizarea unei singure „piese" – (*Moșia*) *Moldoveanului* (denumire atestată la 1591[32]),(*Moșia lui*) *Dragomir* (1652), (*Moșia lui*) *Ianoș* (1654), (*Moșia lui*) *Măian* (1654) etc., apoi a mai multora (pe măsură ce devenea necesară stabilirea filiației; ca timp ne situăm în special în secolul al XIX-lea): (*Moșia lu*) *lu Ioniță a lu Căpruciu*, (*Moșia lu*) *Nae al Popeștilor*, (*Moșia lu*) *Țecu lu Bere*, (*Moșia lui*) *Popii lui Matei*, pentru ca, mai apoi, formula denominativă să se stabilizeze la două elemente: (*Moșia*) *Andrei Pascu*, (*Moșia lu*) *Badea Manolescu*, (*Moșia lu*) *Costache Niculescu*, (*Moșia lu*) *Ioniță Băbeanu*, (*Moșia lu*) *Vasile Țoculescu* etc.

Spre deosebire de numele de locuri care au în componență antroponime, numărul celor care sunt formate cu toponime, adjective și substantive se diminuează progresiv. În ceea ce privește toponimele, întâlnim următoarele cazuri: a) terenul ia numele localității pe teritoriul sau în proximitatea căreia se află: *Moșia Arceasca, ~ Bungețani, ~ Calafatului, ~ Deveselului, ~ Govorei, ~ Piscanilor, ~ Severinului, Ocina Copăcelului* etc.; b) terenul se află în raza altei

[30] Și o genealogie diferită (slavă), față de acesta.
[31] Decât în urma unei analize sui-generis realizată în paginile documentelor de arhivă ale satului respectiv.
[32] Atestările au fost extrase din DTRO.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

localităţi (de regulă, învecinate): *Moşia Argetoii* – s.c. Cernăteşti, *Moşia Lipovului* – s.c. Giurgiţa, *Moşia Prunişorului* – s. Peri c. Husnicoara, *Ocina Cacaleţilor* – s. Căzăneşti, *Ocina Gărdeştilor* – s. Turceni, *Ohaba Măldăreştilor* – s.c. Ioneşti etc.

În alte situaţii, deţinătorul[33] proprietăţii este o instituţie: *Moşia Băncii, ~ Bisericii, ~ Episcopiei, ~ Mânăstirii, ~ Schitului Comăneşti, ~ Şcolii,* o unitate administrativă: *Moşia Satului, ~ Statului* sau persoane neidentificate antroponimic: *Moşia Moşnenilor, ~ Popilor, ~ Proprietarului, ~ Sătenilor, ~ Ţărani, ~ Ţigăncii.*

Toponimia a reţinut şi câteva exemple în care „filiaţia" unui bun se face prin intermediul „adjectivelor de apartenenţă"[34] (provenite atât de la antroponime, cât şi de la denumirea unor statusuri sociale): *Moşia Boierească, ~ Brâncovenească, ~ Călugărească, ~ Domnească, ~ Împărătească, ~ Tărărască, Ocina Gărdească*, ori în care acesta este descris din punctul de vedere al „calităţilor" (*Moşia Mare, ~ Nouă, ~ Săracă, ~ Veche; Obştea Mare, ~ Nouă, ~ Veche*) şi poziţionării sale în peisajul geografic al locului: *Moşia în Grind, ~ din Joiţa, Ohaba de Jos*.

Mutând discuţia într-un alt registru, acela al frecvenţei denumirilor, şi comparând între ei termenii în discuţie, constatăm că dintre cele patru lexeme, trei – *ocină, ohabă, obşte* – pot forma denumiri monomembre, întâlnite în toate judeţele Olteniei, în timp ce *moşie* nu apare decât în structuri compuse. Privite per ansamblu, marea majoritate a acestor nume de locuri sunt denumiri unice. Există însă şi „abateri" de la regulă, când acelaşi nume a fost înregistrat de mai multe ori. Acest lucru se datorează gradului de generalitate ridicat al determinantului, în cazul nostru, substantivele *biserică, moşnean, neamţ, popă, sat, stat, şcoală* şi adjectivele *mare, nou, vechi*.

Proprietatea asupra pământului, cu structura sa complexă – determinată de îmbinarea formelor de stăpânire devălmaşă şi personală, „diferenţiate şi prin regimul lor juridic deosebit, ca şi prin poziţia diferită a titularilor pe scena socială"[35] – constituie baza instituţiilor politice şi juridice feudale. Reminiscenţe ale acestui fenomen social se observă astăzi şi în domeniul toponimiei, demonstrând încă o dată, dacă mai era nevoie, dubla calitate a acesteia – de martor şi părtaş – la derularea istoriei umane, pe care o reflectă şi de al cărei „material" lexical s-a folosit pentru a-şi îmbogăţi propriile resurse.

BIBLIOGRAPHY

1. Bărbulescu, Constantin, *Universul înrudirii. Între istorie şi antropologie*, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie şi Filosofie, 2000.

2. Bărbuţ, Dorina, *Dicţionar de grai oltenesc,* Craiova, Asociaţia Independentă Literară, Artistică, Culturală şi Editorială „Mileniul III", 1990.

3. Cernea, Emil, Molcuţ, Emil, *Istoria statului şi dreptului românesc,* ediţia a III-a, Bucureşti, Casa de Editură şi Presă „Şansa" SRL, Editura Universul, 1993.

4. *Dicţionar de sociologie rurală. Concepte-teme-teorii*, coord. prof. univ. dr. Ilie Bădescu, Darie Cristea, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2011.

5. *Dicţionarul elementelor româneşti din documentele slavo-române, 1374-1600,* (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1981.

6. *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan,vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 şi urm.

[33]Statutul său în cadrul numelui de loc poate fi de toponim sau de apelativ (vezi DTRO).
[34]*Dicţionarul elementelor româneşti din documentele slavo-române, 1374-1600,* (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1981, p. XXIX.
[35]Emil Cernea, Emil Molcuţ, *op. cit.*, p. 101.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)

7. *Documenta Romaniae Historica*, B. *Ţara Românească*, vol. XXX, întocmit de Violeta Barbu, Marieta Chiper, Gheorghe Lazăr Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998.
8. Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1963.
9. *Micul dicţionar academic* (MDA), vol. III, Literele I-Pr, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 2003.
10. Molcuț, Emil, *Drept privat roman*, Bucureşti, Universul Juridic, 2003.
11. Rosetti, R., *Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova,* vol. I, Bucureşti, Editura Socec, 1907.
12. Stahl, Henri H., *Contribuţii la studiul satelor devălmaşe româneşti,* vol. II, Bucureşti, Editura Academiei RPR, 1959.
13. *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II, *Mic dicţionar toponimic al Moldovei (structural şi etimologic)*, Partea I, *Toponime personale,* coord. Dragoş Moldovanu, Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2014.
14. Vulcănescu, Romulus, *Etnologie juridică*, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1970.

SURSE ON-LINE

http://revcurentjur.ro/old/arhiva/attachments_200634/recjurid063_42F.pdf – site accesat la data de 05.04.2019.
https://e-juridic.manager.ro/dictionar-juridic/drept-cutumiar/1581.html – site accesat la data de 7.03.2019.
https://www.scribd.com/document/52644619/Dreptul-de-proprietate-in-Evul-Mediu– site accesat la data de 7.03.2019
https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-drd.-roxana-severina-zamfir.pdf– site accesat la data de 05.04.2019.

BDD-V4880 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:16 UTC)